

התוועדות

כבוד קדושת

אדמו"ר מנחם מענדל

זצוקללה"ה נבג"מ זי"ע

שניאורסאהן

מליובאוויטש

ט"ו בשבט, ה'תשל"א

יוצא לאור לש"פ תרומה, ב' אדר, ה'תשע"ח

יוצא לאור על ידי מערכת

"אוצר החסידים"

ברוקלין, נ.י.

770 איסטערן פארקוויי

שנת חמשת אלפים שבע מאות שבעים ושמונה לבריאה

לעילוי נשמת

הרה"ח הרה"ת אי"א נוי"נ עוסק בצ"צ

שליח כ"ק אדמו"ר זי"ע למדינת אילינוי

ר' דניאל יצחק ע"ה

בן – יבדלח"ט – הת' ר' אפרים שליטי"א

נלבי"ע ב' אדר-שני ה'תשע"ד

מאסקאוויץ

ת' נ' צ' ב' ה'

נדפס על ידי ולזכות משפחתו

שיחיו לאורך ימים ושנים טובות

הוא כהוראת חז"ל לימוד המביא לידי מעשה קיום המצות, הרי פשוט שצריך להיות שמח בחלקו ביותר וביותר, ולא עוד אלא ששמחה זו מוסיפה בברכת השי"ת ובמילוי משאלות לבבו לטובה גם בנוגע להעניינים אודותם כותב.

מובן שאין הכוונה בכתיבה זו לשם מוסר, כי אם לעורר על השינוי שצריך להיות בזה מכאן ולהבא, והובטחנו הבא לטהר מסייעין אותו.

אינו מובן ממכתבו האם ההתפתחות שכותב, זהו ענין של בריאות, שאז ע"פ ההוראה שעל איש הישראלי לעשות התלוי בו בדרך הטבע, צריך לשאול דעת רופא, אבל כנ"ל ביחד עם בטחון החזק בהשי"ת.

בטח יש לו קביעות עתים בלימוד בפנימיות התורה שבדורנו נתגלתה בתורת החסידות, קביעות בכל יום ובהוספה ביום השבת אשר קדש הוא לה'.

כשיכתוב גם שם אמו (שכן נוהגים להזכיר בתפלה) יזכירוהו בתפלה למילוי משאלות לבבו לטובה.

בברכה לבשו"ט בכל האמור

בשם כ"ק אדמו"ר שליט"א
מזכיר

בס"ד.

פתח דבר

לקראת ש"פ תרומה, ב' אדר הבעל"ט, הננו מוציאים לאור התוועדות חמשה עשר בשבט, ה'תשל"א — הנחה בלתי מוגה.

*

בתור הוספה — מכתבים (תדפיס מכרכי אגרות-קודש שמכינים עתה לדפוס).

*

ויה"ר שנזכה תיכף ומיד ממש לקיום היעוד "הקיצו ורננו גו'", ומלכנו נשיאנו בראשם, וישמיענו נפלאות מתורתו, "תורה חדשה מאתי תצא".

ועד הנחות בלה"ק

ער"ח אדר, ה'תשע"ח,
ברוקלין, נ.י.

©

Published and Copyright 2018 by
LAHAK HANOCHOS INC.

788 Eastern Parkway Suite #408 Brooklyn, New York 11213

Tel. (718) 604-2610

info@lahak.org • http://www.lahak.org

The Kehot Logo is a trademark of Merkos L'inyonei Chinuch.

5778 • 2018

Printed in the United States of America

כהוראת חז"ל לימוד המביא לידי מעשה: קידושין מ, ב. וש"נ.
והובטחנו הבא לטהר מסייעין אותו: שבת קד, א. וש"נ.
ע"פ ההוראה .. לעשות התלוי בו בדרך הטבע: ראה לקו"ש חל"א ס"ע 172 ואילך. וש"נ.
בלימוד בפנימיות התורה .. ובהוספה ביום השבת כו': ראה קונטרס עץ החיים ספכ"ה. וראה
ת"מ התוועדויות חי"ב (תשי"ד ח"ג) ע' 204 ואילך, ובהנסמן שם.
שם אמו (שכן נוהגים להזכיר בתפלה): ראה אג"ק ח"ח אגרת ביתקל. וש"נ.

נדפס באדיבות דפוס
The PrintHouse

538 Johnson Ave. Brooklyn N.Y. 11237
(718) 628-6700

נסדר והוכן לדפוס
על ידי חיים שאול בן חנה
בדפוס „ועד הנחות בלה"ק"
(718) 604-2610

נדפס בסיוע ולזכות יצחק בן לאה וזוגתו רבקה ויקה בת רחל ומשפחתם שיחיו

ב

בי"ה, י"ב טבת תשי"ד
ברוקלין

שלום וברכה!

נתקבל מכתבו ממוצש"ק ויחי בו כותב אודות מצבו, וכנראה גם עתה שרוי במרה שחורה. והנה ידוע מאמר נשיאנו הק' טראַכט גוט וועט זיין גוט, ואם הי' מחזק בטחונו בהשי"ת שהוא המנהיג וגם הבע"ב של כל העולם ומלואו ובמילא גם . . . בכלל הרי הי' רואה במוחש נפלאות השי"ת, אבל כששרוי תכה"י בעצבות ובמרה שחורה, הרי מבואר בזהר, שזה גורם לקלקול ח"ו של הענינים, והאריכות בזה אך למותר.

בטח אומר תהלים בכל יום אחר התפלה ונותן לכל הפחות בכל יום שני וחמישי איזה פרוטות לצדקה והשי"ת יזכה לבשר טוב בקרוב.

ברכה

בשם כ"ק אדמו"ר שליט"א
מזכיר

ג

בי"ה, יו"ד כסלו תשכ"ג
ברוקלין

האברך . . . שי

שלום וברכה!

במענה למכתבו בו כותב אשר מצליח בלימודיו אבל מצב רוחו אינו בכי טוב וכו'

ומובנת הסתירה בשני הענינים, שהרי מקרא מלא דבר הכתוב, פקודי ה' ישרים משמחי לב, וכשמצליח ונתברך מהשי"ת בעלי בלימודים, ובטח הלימוד

ב

מאמר נשיאנו הק' טראַכט גוט וועט זיין גוט: ראה לקו"ש חל"ו ע' 4. תו"מ סה"מ טבת ס"ע רכה. וש"נ.

תכה"י: = תמיד כל הימים.

כששרוי . . . בעצבות . . . הרי מבואר בזהר כו': ראה זח"ב קפד, ב.

ג

מקרא מלא . . . פקודי ה' ישרים משמחי לב: תהלים יט, ט. וראה תענית ל, סע"א.

בס"ד. שיחת* יום ד' פ' יתרו, ט"ו בשבט, ה'תשל"א.

בלתי מוגה

א. צוה לנגן ואמר מאמר ד"ה ארבעה ראשי שנים הם (הוגה ע"י כ"ק אדמו"ר שליט"א).

* * *

ב. ע"פ האמור (במאמר¹) בענין "כי האדם עץ השדה"² — "עץ השדה" דייקא, שאין זה "שדה הלבן", שבו צומחים תבואות וירקות בכלל, אלא "שדה אילן" שבו צומחים אילנות שעושים פירות, וכמבואר בחסידות שהחילוק ביניהם בעבודת האדם הוא בדוגמת החילוק שבין עבודת התפלה ועבודת התורה — שקאי על סוג בנ"י שעוסקים בתורה, תלמידי חכמים (כדאייתא בגמרא במסכת תענית³), הרי מובן, ש"ר"ה לאילן" הוא הזמן המתאים לעורר על ההוספה בלימוד התורה.

וזהו גם אחד הטעמים להתוועדות זו — כדי לעורר במיוחד שטוב ונכון וישר (ככל ט"ו הענינים שמונים מיד לאחרי ק"ש⁴) "לכבוש" את העולם מתוך "שטורעם" ע"י הוספה ביתר שאת וביתר עוז בלימוד התורה, כל אחד ואחד בענינו, ובלשון רבינו הזקן בתיאור⁵: "כדת הניתנה לכל אחד ואחד בהלכות תלמוד תורה".

והוספה זו צריכה להיות הן בכמות — להוסיף בכמות הזמן של לימוד התורה, והיינו, שאף שישנם זמנים שע"פ הלכות ת"ת⁶ שייכים הם (לא ללימוד התורה, אלא) לעבודה אחרת, ועד לעבודה ד"בכל דרכיך דעהו"⁷, מ"מ, צריך "לגזול" מזמנים אלו כדי להוסיף בקו התורה; והן באיכות — שבאותן שעות שבהם חייב ללמוד תורה ע"פ הלכות ת"ת, באותה כמות זמן, תהי' איכות הלימוד באופן של יתר שאת ויתר עוז, כך, שגם בזמן מועט יפעל מה שפועלים בדרך כלל במשך זמן ארוך.

ג. ובפרטיות יותר:

(3) ז, א.

(4) ב"אמת ויציב".

(5) פל"ד.

(6) ראה הלי' ת"ת לאדה"ז פ"ג. וש"נ.

(7) משלי ג, ו.

(* תוכן הדברים בקיצור הוגה ע"י כ"ק

אדמו"ר שליט"א, ונדפס בהוספות ללקו"ש

ח"ו ע' 312 (נדפס גם לקמן ע' 10 ואילך).

(1) פ"ב ואילך (לעיל ע' . . .).

(2) פ' שופטים כ, יט.

כתיב⁸ "הזורעים בדמעה ברנה יקצורו הלוך ילך ובכה נושא משך הזרע בוא יבוא ברנה נושא אלומותיו".

וענין זה הוא לא רק בנוגע לתבואה וירקות, שהצמיחה שלהם הוא במשך זמן קצר לפי ערך, אלא עד"ז גם בעבודת האילן, שצריך להמתין משך זמן ארוך עד שרואים פירות (כפי שנימנו חילוקי הזמנים בגמרא מסכת בכורות⁹), ובפרט פירות חשובים, ועד לתמר שעיקר הפירות באים רק לאחרי שבעים שנה¹⁰, ועד"ז בעבודת האדם — "צדיק (ועמך כולם צדיקים"¹¹) כתמר יפרח"¹² — "ימי שנותינו בהם שבעים שנה"¹³ (ובזה נכללים גם אלו שאצלם הרי זה "ואם בגבורות שמונים שנה"¹³, ועד לאלו שב"שבעים שנה" שלהם נכללת העבודה במשך הזמן של מאה ועשרים שנה).

וכשם שישנו הענין דשבעים שנה בכללות, כך ישנו גם הענין דשבעים שנה בפרטיות — בכל יום ויום, שהוא בדוגמת משך כל ימי חייו, שהרי הזמן של סוף היום שבו עורכים את ה"חשבון" בקריאת שמע שעל המטה, ואומרים "בידך אפקיד רוחי"¹⁴, הוא בדוגמת לאחרי שבעים שנה (או מאה ועשרים שנה), אלא שזהו בחיים חיותו בעלמא דין בתור נשמה בגוף, כיון שיודעים שלמחרת בבוקר בודאי יחזיר לו הקב"ה את נשמתו, כפי שאומרים בכל בוקר: "שהחזרת בי נשמת", ועד להדין ש"נעשה כברי' חדשה"¹⁵, וכן בכל יום ויום במשך כו"כ עשירות בשנים, לאריכות ימים ושנים טובות.

ולכן, במשך היום צריך להיות לימוד התורה באופן ד"יגעת (ומצאת)¹⁶ בדוגמת היגיעה ד"הזורעים בדמעה", ש"הלוך ילך ובכה נושא משך הזרע", עד שמגיע להתרת כל הספיקות — לאחרי הקושיות וההעלמות והסתרים וכו' שישנם בלימוד התורה בזמן הזה באופן ד"במחשכים הושיבני זה תלמודה של בבל"¹⁷ — כמוכן מזה שאומרים "אין שמחה כהתרת הספיקות"¹⁸, שכן הוא בנוגע לקצה ההפכי, שאין צער גדול יותר מעמידה באופן של ספק; ואז, לסוף היום, לאחרי היגיעה

(8) תהלים קכו, ה"ו.

(9) ח, א.

(10) ראה זח"ג טז, א ובנצ"ז אות ד.

(11) ישע"י ס, כא. וראה סנהדרין ר"פ

חלק.

(12) תהלים צב, יג.

(13) שם צ, י"ד.

(14) שם לא, ו.

(15) ראה שו"ע אדה"ז או"ח רס"ד. וש"נ.

(16) מגילה ו, ריש ע"ב.

(17) סנהדרין כד, א.

(18) מאמר החכם — הובא בהמשך מים

רבים תרל"ו בתחלתו. וראה שו"ת הרמ"א

ריש ס"ה. מצו"ד משלי טו, ל.

הוספה

א

בי"ה, ט"ו שבט תשי"ב
ברוקלין.

הרה"ח הו"ח אי"א נו"נ עוסק בצ"צ וכו'
מוה"ר שלום שי

שלום וברכה!

קבלתי מכתבו מבי בשלח, בו כותב ע"ד מר... שי, והנה כשהייתי על הציון של כ"ק מו"ח אדמו"ר זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע ביום ההילולא הזכרתי להמצטרף לו, ובל"ס אשר יעורר ר"ר עליו שתהי' פרנסתו בנקל ובהרחבה, וכת"ר שי צריך הי' להסביר לו שענין הספיקות והמ"ש שיש אצלו, אינו אלא מחליש את הענין. וכל כמה שיתחזק בבטחונו — שכמו שהבנתי מדברי עצמו, וכן מדברי כת"ר הנה אין זה אלא מ"ש — ולא יחשב את זה לענין הנה תתבטל הסברא בעולם, מבלי שתתגשם ח"ו. ועל כת"ר להסביר לו את כל הנ"ל באותיות המתאימות.

בטח שמע ע"ד שנתדבר בהתועדות יו"ד שבט בענין את"ה (איגוד תלמידי הישיבות), וישתדל בזה באופן המתאים.

בברכה

מ. שניאורסאהן

א

מצילום האגרת. נדפסה בתשורה (קלמנסון, תשע"ב).

מוה"ר שלום: פאָזנער. אגרות נוספות אליו — אג"ק חכ"א אגרת ז'תשסז, ובהנסמן בהערות שם.

והמ"ש: = והמרה שחורה.

שנתדבר בהתועדות יו"ד שבט בענין את"ה: נדפס בתו"מ התועדות ח"ד (תשי"ב ח"א) ע' 301 ואילך.

במשך כל היום, נעשה "ומצאת" ("ברנה יקצורו") – השגות נפלאות באופן ד"גל עיני ואביטה נפלאות מתורתך"¹⁹, כפי שקאי בפשטות על פנימיות התורה, וכפי ששמע בכ"מ, נעשה עי"ז גם לימוד נגלה תורה באופן נעלה ביותר, אפילו כפי שלומדים נגלה תורה בדרך הנגלה.

ד. והסך-הכל והנקודה בזה:

מכאן ולהבא יוסיף כל אחד ואחד בלימוד התורה, ואפילו בעלי עסק, הנה לא זו בלבד שבאותה כמות הזמן יהי לימודם באיכות נעלית ביותר, אלא עליהם להוסיף גם בכמות הזמן של לימוד התורה.

ועאכ"כ אלו שיושבים באהלה של תורה, ובמיוחד תלמידי ישיבות ככלל ותלמידי ישיבות "תומכי תמימים" בפרט – שמהם דורשים להיות "תמימים" בעבודתם, ולהיות "נרות להאיר"²⁰, להראות דוגמא חי' כיצד צריך להיות לימוד התורה אצל תלמיד מכל שאר הישיבות, וכן בנוגע לבעלי-בתים בקביעות עתים לתורה שלהם – הרי בודאי שצריכים להוסיף בלימוד התורה הן בכמות והן באיכות, וכמה פעמים ככה.

וה' יצליחם, שתקויים בזה ההבטחה ש"הזורעים בדמעה .. הלוך ילך ובכה נושא משך הזרע", בודאי "ברנה יקצורו .. בוא יבוא ברנה נושא אלומותיו".

וענין זה יומשך גם בזמן העבודה עכשיו – כדרשת רז"ל²¹ "שור כשהוא חורש הולך ובוכה ("הלוך ילך ובכה", "על השור הכתוב אומר", נוסף על האדם שמנהיג את השור, שעליו נאמר "הזורעים בדמעה"), ובחזירתו אוכל חזיו (שחת) מן התלם" (שזרעו בהליכתן, שכשהוא זורע מיד מתחלת ליגדל"), והיינו, שאין צורך אפילו להמתין יום שלם – שהרי זמן העבודה ע"פ תורה אינו במשך כל המעת-לעת, אלא רק ביום, כמ"ש²² "יצא אדם לפעלו ולעבודתו עדי ערב", שאז מסתיימת כבר העבודה, ואפילו בו ביום (לא רק באותו מעת-לעת), הנה לאחרי הליכתו (מלמעלה למטה) לחרוש, כשהי' חוזר מהחרישה עם השור, הי' השור יכול כבר לאכול מהעשבים שצמחו ע"י החרישה שלו, ומזה מובן שכן הוא גם בנוגע לאילנות ופירותיהם, ובפרט בנוגע לעשבים גופא – חטה שהיא מאכל אדם.

בס"ד, קטע מהתועדות ט"ו בשבט תשל"א

בהתועדות הפתאומית דחמשה עשר בשבט הואיל כ"ק אדמו"ר שליט"א לומר שעכשיו הזמן שצריכים "לכבוש" העולם ע"י יגיעה והוספה ביהר שאת א]יתר עז בלימוד התורה.

הוספה זו, צריכה להיות גם אצל הבעלי עסקים, דאף שעפ"י דין ישנם יעוץ/ הגבלות בכמות הזמן שצריכים ללמוד (הל' ת"ת לאדמו"ר ז"פ"ג), הרי נוסף להם שצ' שבשעות אלו שהם צריכים ללמוד, עליהם להוסיף באיכות, בעיון ויגיעה וכו' – הנה צריכים הם "לגזול" גם משעות העסק ולנצלם ללימוד התורה, ומכ"ש שהוספה זו צריכה להיות אצל יושבי אהל בכלל ואצל תלמידי הישיבות בפרט, ועאכ"כ אצל תלמיד/תומכי-תמימים, שהרי תפקידם הוא שיהי' "נרות להאיר", - וכי' בשלא צריכים הם להיות דוגמא חי' שמהם ילמדו תלמידי שאר הישיבות, ועד שגם הבעלי עסקים ילמדו מהם להוסיף בלימוד התורה כפי יכולתם הם.

ושייכות מיוחדת בזה לחמשה עשר בשבט, ר"ה לאילנות, עפ"י המבואר בתענית (ז, א) / וכן הנראה לע"ד / והרי בפירות האילן ניכר ביותר מ"ש (תהלים קצ"ו, ה' -) "הזורעים בדמעה ברנה יקצורו הלוך ילך ובכה נושא משך הזרע בא יבא ברנה נושא אלומותיו", היינו שצ"ל יגיעה רבה עד שבאים הפירות - כמו"כ הוא בלימוד התורה שצ"ל "יגיעה" כדי שיהי' "ומצאת" (מגילה ו, ב, ג) / וכן הנראה לע"ד / וסיים כ"ק אדמו"ר שליט"א שכל הנ"ל צ"ל מהוך שמחה וטוב לבב, ובפרט שהתחלה היא בחמשה עשר בשבט, יום שאסור בתענית (שו"ע או"ח סי' תקע"ב ס"ג)

ואין אומרים בו החנוך (שם סי' קל"א ס"ו). היינו שביום זה פועלים כל הענינים ע"י שמחה ושלילת התענית והתחנון. ועוד שצ"ל לומר (ע"פ מה שכתבנו) / וכן הנראה לע"ד / ובטח יהי' פירות טובות מזה הזמן / וכן הנראה לע"ד / ראו פירות, לפי שהתחלה היתה באופן ד"הזורעים בדמעה" - כן יהי' לנו שנזכה בקרבן פסח להשגות הנפלאות ד"גל עיני ואביטה נפלאות מתורתך" (תהלים קי"ט, י"ח). והנה רמ"א ב"ק אדמו"ר שליט"א בקס' יפרסם אכאו"א: את כהנ"ל לכל מקום שידו מגעת, בכל מדינה ומדינה ובכל העולם כולו.

א) ויזכיר ע"פ מה שכתבנו / וכן הנראה לע"ד / וכן הנראה לע"ד / וכן הנראה לע"ד / וכן הנראה לע"ד

19) תהלים קיט, יח. וראה רמב"ם וש"נ.
20) בהקדמתו לפיה"מ (ד"ה אח"כ ראה להסתפק).
21) תענית ה, א (ובפרש"י).
22) ראה גם תו"מ ח"ד ריש ע' 228. שם קד, כג.

וכיון שכך נאמר במדרשי חז"ל, והובא בחסידות²³, והרי תורת החסידות אומרת שכל ענין צריך לבוא באופן של "בכין" בפועל, הרי מובן שיכולים לראות זאת בפועל ממש — שכאשר יושבים בבוקר ללמוד מתוך החלטה גמורה שהלימוד יהי' באופן ד"יגעת", הנה עוד במשך היום (מבלי להמתין על הזמן דקריאת-שמע שעל המטה) יראו כבר את הענין ד"ומצאת" בהצלחה רבה ונפלאה ביותר.

ה. ויהי"ר שיתקבלו הדברים על מנת לעשות כן בפועל, כל אחד ואחד "לפום שיעורא דילי", ועוד למעלה יותר מ"שיעורא דילי", ויעשו זאת בשמחה ובטוב לבב.

ולאחרי "ר"ה לאילן" תהי' שנת הצלחה באופן דהולך ומוסיף ואור בלימוד התורה — "בחוקתי תלכו"²⁴, "שתהיו עמלים בתורה"²⁵, ובדרך ממילא תבוא מזה הצלחה בעבודת קיום המצוות — "מצוותי תשמרו"²⁴, ועד — "ונתתי גשמיכם בעתם"²⁶, כפירוש הבעש"ט²⁷ ש"גשמיכם" קאי על הגשמיות שגם היא תהי' "בעתם",

וכל זה — למטה מעשרה טפחים, ובעגלא דידן, ובטוב הנראה והנגלה.

* * *

ו. מסתמא ימסרו את הדברים האמורים, כל אחד למי שביכלתו למסור — בשם אומרו או לא בשם אומרו, ובלבד שיפעלו פעולתם — להוסיף בענין ד"האדם עץ השדה", דקאי על ת"ח, שכל יהודי יהי' ת"ח, וכאשר ישנו אצל ת"ח הענין ד"טעמו וראו כי טוב"²⁸, שרואה את העריבות ("די געשמאקייט") שבזה, הרי בודאי מוסיף בזה מידי יום ביומו.

וכן ימסרו שזהו ענין השייך לכל המדינות איזו שהן — הן בארץ הקודש והן בחוץ-לארץ,

ואפילו בנוגע למדינות ההם שאין מזכירים בשמם, אבל כל אחד יודע הכוונה — הנה עכשיו אין מה להתפעל כו', כיון שהם עסוקים עכשיו עם דאגות וענינים אחרים, כך, שכל אחד יכול לעסוק (אם כי

(23) אוה"ת משפטים ס"ע א'קפט ואילך. (27) ראה כש"ט סוסר"ז. וראה גם תו"מ

(24) ר"פ בחוקתי. חנ"ח ע' 381. וש"נ.

(25) תו"כ ופרש"י עה"פ. (28) תהלים לד, ט.

(26) שם, ד.

חורש בקוצר ודורך ענבים במושך הזרע, וכדרז"ל בזה"י, שכבר הי' לעולמים, וכמרז"ל¹² בפי' "הלוך ילך ובכה גוי נושא אלומותיו" — שבו ביום ראו פירות, לפי שהתחלה היתה באופן ד"הזורעים בדמעה" "ילך ובכה" — כן תהי' לנו שנזכה בקרוב ממש לההשגות הנפלאות ד"גל עיני ואביטה נפלאות מתורתך"¹³.

— בודאי כאו"א יפרסם את כהנ"ל בכל מקום שידו מגעת, בכל מדינה ומדינה ובכל העולם כולו.

(13) תהלים קיט, יח. וראה רמב"ם בהקדמתו לפיה"מ ד"ה אח"כ ראה להסתפק.

(11) ויק"ר פי"ז, ד.

(12) תענית ה, א.

מתוך זהירות שלא לנקר את העיניים ולא להתגררות וכו') ולהצליח בהפצת לימוד התורה, הן נגלה והן חסידות, וכיון שלימוד מביא לידי מעשה — גם בחיזוק בקיום המצוות, ועד לקיום המצוות בהידור, ומתוך שמחה וטוב לבב, ובאופן שלא זו בלבד שלא יזיק הדבר לאף א', אלא אדרבה, שיועיל בכל עניניהם.

והשי"ת יעמיד כל אחד ואחד מהם על תפקידו ושליחותו הקדושה, להפיץ היהדות בכלל והמעיינות בפרט, ומתוך שמחה וטוב לבב, באופן שלא זו בלבד שהמשך שהייתם שם לא תזיק, אלא אדרבה — תועיל ותצליח ותוסיף בשכרו של הקב"ה ש"נותן בעין יפה"²⁹, ובבוא העת והזמן — יוציאו אותם בשלימות, בגופם ובנשמתם, יחד עם בני בני בני, ונתראה עמהם בשמחה ובטוב לבב, ועד שנלך כולנו יחד לקבל פני משיח צדקנו, ולקבל את הגאולה האמיתית והשלימה, ובקרוב ממש.

*

ז. מובא באחרונים³⁰ המקור לכך שחמשה עשר בשבט אסור בתענית (ועד שציבור שגזרו כו' דוחים התענית) ואין אומרים בו תחנון (כפי שנפסק בשו"ע³¹), לפי שנחשב כמו ענין של יום-טוב (אע"פ שלא נזכר לכאורה ענין היו"ט שלו) — שלמדים זאת מדברי המשנה³² "ד' ראשי שנים הם", שנזכרו כולם ביחד, ולכן, כשם שלא שייך ענין התענית ותחנון בשלשת ראשי-שנים הראשונים, "אחד בניסן", "אחד בתשרי" ו"אחד באלול" (להיותו ר"ח), כך, גם בר"ה הרביעי — לא רק לדעת ב"ש שהוא "באחד בשבט" (ר"ח), אלא אפילו לדעת ב"ה שהוא "בחמשה עשר בו"³² — לא שייך ענין התענית ותחנון.

וכמדובר כמ"פ בנוגע לשלילת ענין התענית ותחנון — אף שלכאורה ישנם הענינים שבשבילם יש צורך בתענית ואמירת תחנון — שאותם ענינים שבשאר הימים פועלים אותו ע"י אמירת תחנון ותענית, פועלים אותם בימי רצון אלו דוקא ע"י שלילת אמירת התחנון ושלילת ענין התענית³³.

וכללות הענין בזה — שכל זמן שישנו ענין ה"זדונות", ואפילו

הוספה*

עכשיו הוא הזמן שצריכים "לכבוש" את העולם ע"י יגיעה והוספה ביתר שאר וביתר עז בלימוד התורה.

הוספה זו, צריכה להיות גם אצל הבעלי עסקים, דאף שע"פ דין ישנם שיעורים קבועים בכמות הזמן שצריכים ללמוד: הרי נוסף ע"ז שבשעות אלו שהם צריכים ללמוד, עליהם להוסיף באיכות, בעיון ויגיעה וכו' — הנה צריכים הם "לגזול" גם משעות העסק ולנצלם ללימוד התורה.

ומכ"ש שהוספה זו צריכה להיות אצל יושבי אהל בכלל ואצל תלמידי הישיבות בפרט. ועאכו"כ אצל תלמידי ישיבות תומכי תמימים, שהרי תפקידם הוא שיהיו "נרות להאיר" — לכן צריכים הם להיות דוגמא חי' שמהם ילמדו תלמידי שאר הישיבות, ועד שגם הבעלי עסקים ילמדו מהם להוסיף בלימוד התורה כפי יכלתם הם.

ושייכות מיוחדת בזה לחמשה עשר בשבט, ר"ה לאילנות, ע"פ המבואר בתענית² דמש"נ "כי האדם עץ השדה" מדבר בת"ח שנמשל לאילן, והרי בפירות האילן ניכר ביותר מ"ש" "הזורעים בדמעה ברנה יקצורו הלןך ילך ובכה נושא משך הזרע בא יבא ברנה נושא אלומותיו", היינו שצ"ל יגיעה רבה וזמן רב עד שבאים הפירות — כמו"כ הוא בלימוד התורה שצ"ל "יגיעת" כדי שיהי' "ומצאת"⁴, עמלים (דוקא) בתורה⁵.

כל הנ"ל צ"ל מתוך שמחה וטוב לבב, ובפרט שההתחלה היא בחמשה עשר בשבט, יום שאסור בתענית⁷, ואין אומרים בו תחנון⁸. היינו שביום זה פועלים כל הענינים ע"י שמחה (ע"ד שמחת ר"ח ור"ה דשלשת ר"ה שבמשנה תחלת ר"ה — שר"ה לאילן דמיא להו, שלכן אסור בתענית⁹) ושליילת התענית והתחנון.

ובטח יהי' פירות טובות ותומ"י — וע"ד מש"נ לעת"ל¹⁰ "ונגש

(5) ספרא ר"פ בחוקות.

(6) שבת ל, ב.

(7) שו"ע או"ח סי' תקעב ס"ג.

(8) שם סי' קלא ס"ו.

(9) הגמיי' הלי' שופר רפ"א.

(10) עמוס ט, יג.

(* תוכן משיחות ט"ו בשבט — הוגה ע"י כ"ק אדמו"ר שליט"א, ונדפס בהוספות

ללקו"ש ח"ו ע' 312.

(1) הלי' ת"ת לאדמוה"ז פ"ג.

(2) ז, א.

(3) תהלים קכו, ה"ו.

(4) מגילה ו, ב.

(29) ראה ב"ב נג, רע"א. וש"נ. ס"ו.

(30) הגמיי' לרמב"ם הלי' שופר רפ"א (32) ר"ה בתחלתה.

(33) ראה גם מאמר יונת אלם (לרהמ"ע

(31) שו"ע או"ח סתקע"ב ס"ג. שם סקל"א מפאנו) פצ"ד.

כאשר "זדונות נעשו לו כשגגות"³⁴, אזי יש צורך בענין התחננון וענין התעניות; אבל כאשר "זדונות נעשו לו כזכויות"³⁴ (ע"י עבודת התשובה "בשעתא חדא וברגעא חדא"³⁵) — הרי אין על מה לומר תחנון! ואדרבה — צריך להיות בשמחה וטוב לבב³⁶, ולכן נעשה שלילת ענין התענית, כנ"ל.

ח. ועוד ענין בחמשה עשר בשבט — שקשור בפרטיות עם ענין אכילת פירות³⁷ (לא אכילת תבואה, אלא אכילת פירות דוקא), וכמדובר לעיל, שענין הפירות קשור עם נטיעה, שדורשת יגיעה גדולה, ודוקא ע"ז באים ענינים חשובים ביותר, ועד — פירות מתוקים ביותר; ובנוגע לפירות גופא — הרי זה קשור במיוחד עם פירות שנשתבחה בהם ארץ ישראל³⁸.

והענין בזה:

לארץ ישראל יש מעלה גדולה — "ארץ אשר גו' עיני ה' אלקיך בה מרשית השנה ועד אחרית שנה"³⁹.

ולכאורה: מה שייך להוסף ולשבח את ארץ ישראל, לאחר שישנו השבח העיקרי ש"עיני ה' אלקיך בה מרשית השנה ועד אחרית שנה"? אך אעפ"כ אומרים שישנו שבח גדול יותר — "ארץ חטה ושעורה וגפן ותאנה ורמון ארץ זית שמן ודבש"⁴⁰:

הענין ד"עיני ה' אלקיך בה מרשית השנה ועד אחרית שנה" — אינו עבודת האדם; זהו ענין שהקב"ה נותן בדרך מתנה, מלמעלה למטה; אך ישנו ענין נעלה יותר — "למעשה ידיך תכסוף"⁴¹, שזהו מה שפועל יהודי בעבודתו, ובאופן של יגיעה עצומה — כמו בעבודת האילן התחתון שהיא באופן של יגיעה יותר מעבודת התבואה, כפי שרואים בפשטות שבתבואה משקיעים פחות כח מאשר באילן, ובתבואה יש פחות עגמת־נפש — כיון שבמשך זמן קצר רואים את התוצאות, משא"כ באילן שנמצא במעמד ומצב של ספיקות במשך כל השנים עד שרואה את צמיחת הפירות.

(34) יומא פו, ב.
 (35) זח"א קטז, סע"א.
 (36) שבת ל, ב.
 (37) מג"א אר"ח סקל"א סקט"ז. השלמה
 לשר"ע אדה"ז שם ס"ח.
 (38) ראה מועד לכל חי (לר"ח פאלאג'י)
 ס"ל אות ד.ח. וראה גם שיחת ש"פ בשלח,
 ט"ו בשבט תשכ"ו ס"ג (תו"מ חמ"ו ס"ע
 93).
 (39) עקב יא, יב.
 (40) שם ח, ח.
 (41) איוב יד, טו.

וזהו שבחה של ארץ ישראל — שהתחלה היא אמנם ב"ארץ חטה ושעורה", אבל זהו רק השבח הראשון, ולאח"ז הולך וניתוסף — "מעלין בקודש"⁴², עד ל"ארץ זית שמן ודבש".

וענינם בלימוד התורה: שמן — רוזן דרזין דאורייתא⁴³, ונמשך באופן של דבש, שמורה על ענין התענוג כפשוטו, ובפרט כפי שענין הדבש מבואר בארוכה בקבלה וחסידות⁴⁴.

וכן תהי' לנו — שתקויים ההבטחה ד"ישקני מנשיקות פיהו"⁴⁵, והיינו, שהענין ד"דבש וחלב תחת לשונך"⁴⁶, שהם "דברים שכיסה עתיק יומין"⁴⁷ — ילמד משיח צדקנו עם כל העם כולו.

וההכנה לזה — עי"ז שכבר בזמן הגלות שוללים אמירת התחנון בט"ו בשבט, וכאמור, שהטעם בזה הוא לפי שכל ד' ראשי השנים נעשים ענין אחד, החל מ"באחד בניסן ר"ה למלכים"³², שכל ישראל מלכים הם⁴⁸, ובמילא נמשך גם "לרגלים", שבהם "יראה גו' פני הוי' אלקיך"⁴⁹, "כדרך שבא לראות כך בא לראות"⁵⁰, ועד ל"ר"ה לאילן .. ב"ה אומרים בחמשה עשר בו".

וכל זה נמשך בפועל בגלוי, שהרי זה פסק־דין בנגלה דתורה, הלכה למעשה בפועל, למטה מעשרה טפחים.

ויהי"ר שיראו זאת בעיני בשר, ובקרוב ממש.

[כ"ק אדמו"ר שליט"א ברך ברכה אחרונה, וטרם צאתו התחיל לנגן הניגון "כי אלקים יושיע ציון וגו'"].

(42) ברכות כח, א. וש"נ.
 (43) ראה אמ"ב שער הק"ש ספנ"ג ואילך.
 ובכ"מ.
 (44) ראה תו"א תצוה פד, סע"ג ואילך.
 (בהוספות) שמות קו, ד ואילך. ובכ"מ.
 (45) שה"ש א, ב.
 (46) שם ד, יא. וראה חגיגה יג, א.
 (47) פסחים קיט, רע"א.
 (48) ראה יבמות סז, א. וש"נ. הקדמת
 התקו"ז (א, ריש ע"ב). ועוד.
 (49) פ' ראה טז, טז.
 (50) חגיגה ב, א. וש"נ.